

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V „Edinosti“ je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprilagojeni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo v ulici Molin piccolo št. 7. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

POLITIČNO DRUŠTVO „EDINOST“.

VABILO

na

javni redni občni zbor

političnega društva „Edinost“

ki bo

v ponedeljek 2. novembra 1903.

ob 4. uri popoldne

v dvorani „Narodnega doma“

v Sv. Ivanu

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Eventuelnosti.

Na obilno udeležbo vabi

ODBOR.

Avstrijski problem.

VI.

Na tem, da ne umeva ali noče umevati naravi, bitstva narodnega vprašanja, in da vsled tega ne umeje pogoditi, ali noče poseči po sredstvih, ki jedina morejo uspešno in resnično rešiti narodno vprašanje — na tem govori za dra. Koerberja vendar ena olajševalna okolnost, ki je ta, da mu predniki tudi niso bili nič boljši! Krivo tolmačenje etične moči nacionalne ideje med nemškimi narodi avstrijske države, in vsled tega povsem zgrešeno postopanje nasproti narodnemu vprašanju: ti dve pomanjkljivosti sti tradicionalni med avstrijskimi državniki in skupna last velike večine avstrijske birokracije. A ker je — kakor smo toliko povdarjali v teh člankih — narodno vprašanje avstrijski problem, umejemo potem, zakaj vsi ti državniki niso mogli poskrbeti niti začetkov, niti predpogov za rešenje avstrijskega problema, zakaj se ostrine boja med narodi nočejo nimalo uglasiti, zakaj se avstrijska kriza noče ublažiti, ampak zadobiva marveč vedno akutnejši značaj!

Pač, jeden je bil med avstrijskimi državniki zadnjih dob, o katerem se nam do

zdeva, da je jel slutiti pravo. Neoporečna resnica je, da najnesrečnejša metoda za reševanje narodnega vprašanja je ta, da se zadovoljevanje tudi najskromnejšim in najpravičnejšim aspiracijam posamičnih narodnosti dela zaviso od volje druge, gospodovalne narodnosti, ki ima ves mogočni državni aparat na razpolago in ki vsled krivičnih, zastarelih in le njej v pri-log priprojenih volilnih redov dominira tudi v parlamentu, da si zastopa le manjšino prebivalstva! — Tako more nemška narodnost, bogato preskrbljena z vsemi pripomočki, preprečiti vse, kar jej ne ugaja. A to je najnaravnejša stvar, da bi jej ne ugajalo, ako bi morala zapustiti svojo privilegovano pozicijo.

Vsaki prijatelj svobode in konstitucionalnega življenja se gotovo izreka za to, da parlament ustvari pogoje za vpešno rešitev avstrijskega problema. Sedanji parlament pa je nesposoben za to, ker je parlament privilegijev. To je ta, parlament ni to, kar bi moral biti po zahtevi konstitucionalnega principa, po duhu resnične ustavne države: ta parlament ni zrelo živih sil, ki snujejo in delujejo v državi. Ta parlament je dete krivice. Krivica ga je porodila in podedovani njegov greh je, da se nikdar ne povzpne do take zakonodaje, ki bi dovela do pravičnega rešenja narodnega vprašanja — avstrijskega problema.

To ni parlament, v katerem bi se kazali resnični narodnostni odnosi v državi, ampak je parlament, ki je v okovih plemena, ki hoče imeti nadvlado nad drugimi plemeni. Od takega parlamenta s tako ozko podlago pa že po naravnem zakonu ni pričakovati, da bi hotel pripustiti, da se država preuredi na podlagi principa vseobče enakopravnosti, kamo-li da bi hotel delovati inicijativno v ta namen!

Pokojni grof Taaffe je bil, ki je menda uvidel to, ki je uvidel potrebo, da se avstrijsko državno zastopstvo preuredi in modernizira. V ta namen je hotel modernizirati naš državnozbornski volilni red in ga preosnovati v smeri razširjenosti volilne pravice, po kateri reformi bi prišel centralni parlament na širšo podstavo. — Ime grofa Taaffeja ostane častno zabeleženo v zgodovini sodobnega političnega življenja v Avstriji. On je bil, ki je uvidel, kje je vir zlu in česa treba dr-

žavi, da se reši iz sedanjega kaosa, ki je posledica narodnih bojev. Grof Taaffe se je bil odločil za edino pravo pot: hotel je zdraviti bolezen organizma države tam, kjer ima svojo koreniko. Dan 10. oktobra 1893. je zgodovinskega pomena v političnem življenju države: tega dne je grof Taaffe predložil parlamentu svoj načrt za volilno reformo.

Politični pregled.

V Trstu, 28. oktobra 1903.

Iz deželnih zborov. Govoré o dogodkih v deželnem zboru istrskem pripoveduje tudi puljski »Giornaletto« o vzrokih, ki so povzročili demisijo deželnega glavarja Campitellija. — Izpovedbe rečenega lista se strinjajo z onimi, ki smo jih priobčili včeraj v »Edinosti«. Radi odgovora, ki ga je bil dal namestnik grof Goess (da se je namreč deželni glavar sam izrekel za Pulj) so začela — tako pripoveduje puljski list — nesporazumljenja med italijansko večino in deželnim glavarjem, ker večina da ni nikakor pooblastila glavarja v tako izjavo. Ali »Giornaletto« potrja tudi nadaljne naše poročilo, da namreč Campitelli sedaj taji in da se čuti užaljenega, ker je namestnik njega osebo zapel v stvar.

Sedaj imamo torej zanimivo vprašanje, kdo ni govoril resnice? Ali je ni govoril grof Goess, ko je rekel italijanskim poslancem, da mu je stari Campitelli tako in tako rekel? Ali niso govorili resnice italijanski poslanci, ko so očitali Campitelliju, da jim je grof Goess to in to povedal? Ali pa — slednjič — ne govori resnice Campitelli, ko taji, da bi bil on tako in tako rekel grofu Goessu?

V deželnem zboru kranjskem so imeli včeraj po osemdnevnom odmoru zopet sejo, ki je bila zopet zelo hrupna. Manjšina je hudo napadala deželni šolski svet in deželnega predsednika barona Heina radi preiskave proti učitelju in deželnemu poslancu Jakliču. Po dolgem ravsu in kavsu so dospeli vendar tako daleč, da so se spomnili osuševalnih del in postopanja političnih oblasti o dražbah za oddajo lovov.

Posl. Majaron in tovariši so uložili nastopno interpelacijo:

Na shodu slovenskih odvetnikov in odvetniških kandidatov, ki se je vršil zadnjo nedeljo, 25. t. m. v Ljubljani, sporočalo se

brezbrižnosti, občudovanju ali strasti. Še le v dobi tridesetih let more ženska spoznati vse pomožne vire tacega položaja. Ona se ve v takem položaju smejati, šaliti ali biti ginjena, ne da bi se izpostavila. Tudi ima potrebnega takta, da ubira v možu vse čuteče strune in proučava glasove, katere izvablja. Nikdar ni možno uganiti, ali je ženska v tej dobi odkritosrčna ali lažnjiva, ali se norčuje, ali je kaj resnice v njenih besedah! Če ti je dovolila bojevati se z njo, zavrzuje boj mahoma, z eno besedo, z eno kretajo, katere moč pozna, zapuša te in ostaja lastnik tvoje tajnosti, zavarovana istotako po tvoji slabosti, kakor po tvoji moči. Čeprav se je markiza postavila o tem prvem obisku na to nepriestransko stališče, si je vendar vedela na njem ohraniti visoko žensko dostojanstvo. Kakor lahen oblak, ki deloma zakriva sonce, so vedno plavala njena tajna trpljenja nad prisiljeno veselostjo. Vandenesse je odšel, ko je bil čutil mej tam pogovorom nepoznano nasladi; a bil se je prepričal, da je spadala markiza mej one ženske, katerih osvojitve zahteva prevelikih žrtv, da bi se človek drznil jih ljubiti.

»Nedogledna ljubeznivost bi bila to«, je rekel, odhajaje, sam pri sebi, »vez, ki bi utrujala častiljelnega diplomata!«

»In vendar, če bi hotel resno...«

je od zanesljive strani, da je videti, kakor da je bil zadnji čas c. kr. sodiščem v vojvodini Koroški doposljan tajen ukaz, ki določa, naj sodišča v bodoče na Koroškem slovenskim odvetnikom in nemščine zmožnim Slovincem sploh ne uradujejo slovensko, in da se smejo posluževati slovenščine samo tedaj, ako je dokazano, da stranke ne znajo nemškega jezika.

Ako je to sporočilo resnično, se z namenjenim ukazom ne namerava samo na nečuden način odstraniti sedanje slovensko uradovanje v vojvodini Koroški, ampak se hoče naravnost poteptati ustavni člen XIX., s katerim je zajamčena ravnopravnost vseh v deželi navadnih jezikov na uradih, torej tudi ravnopravnost slovenskega deželnega jezika na Koroškem.

Glede na to usojajo si podpisani nujno vprašati:

1. Ali je visoki c. kr. vladi znano, da je izšel zgoraj označeni ukaz na c. kr. sodišče na Koroškem?

2. Ali je visoka c. kr. vlada pripravljena takoj vse storiti, da popolnem pomiri ves, vsled omenjenega poročila skrajno razburjeni, slovenski narod?

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji. Dolgo že je silil v javnost glas, da vlada pripravlja načrt za urejenje službenega jezika na državnih uradih v Dalmaciji. Ti glasovi so tu pa tam tudi med Hrvati vzbujali nado, da je vendar začelo zmaganosti pametno spoznanje in da bo enkrat konec anomalije, ki je v tem, da je v deželi, ki je po 99% slovanska, notranji službeni jezik italijanski. To je zares — avstrijska specijalitet.

Glasovi o tem načrtu niso bili neosnovani, pač pa so bile temeljito neosnovane nade, da vlada misli odpraviti vnebovpijočo krivico. Vlada je že izdelala ta načrt in hrvaški listi ga prinašajo doslovno. Ali, če kedaj, imajo Hrvatje in Srbi v Dalmaciji sedaj razloga za vsklikanje: Timeo Danaos et dona ferentes! Kadar nam avstrijski zistem prihaja s kakim darom, tedaj — bojmo se ga najbolj. Hrvatje in Srbi v Dalmaciji bodo gotovo, ko prečitajo ta vladni načrt za »urejenje« službenega jezika v Dalmaciji, vsklikali soglasno: Ko nam je bilo slabše — nam je bilo — boljše!

Prostor našega lista nam ne dopušča, da bi podrobno navajali ves omenjeni vladni načrt in navesti hočemo le par najbolj karakterističnih določeb tega načrta. Ali v

Ta usodepolni: »če bi hotel resno«, je vedno pogubil svojeglave. Na Francoskem vodi samoljubje do strasti. Karol se je vračal k gospe de Aiglemont misleč, da jej ugaja njegova zabava. Mesto, da bi se udal v iskreno prostodušnostjo sreči ljubljenja, je hotel sedaj igrati dvojno ulogo. Poskusil se je delati strastnega, na to hladno razkrojiti nadaljevanje te spetke: biti ob jednem ljubimec in diplomat. Toda bil je plemenitega srca in mlad; ta poskus ga je moral dovesti do brezmejne ljubezni; kajti spletarska ali naravna, kakor je bila markiza, ga je vedno nadkriljevala. Vsakokrat, kadar se je povrnil Karol od gospe d' Aiglemont, je ostajal v svoji nezaupnosti in je napredujoče položaje, skozi katere je morala iti njegova duša, podrejal strogi preskušnji, ki je potlačila njegovo lastno razburjenost.

»Danes«, si je dejal o tretjem obisku, »mi je namignila, da je jako nesrečna, in da je sama v življenju, in da bi si, ko bi ne imela hčerke, srčno želela smrti. Kazala je popolno udanost. Čemu neki mi je zaupala svoje boli, ko nisem niti njen brat, niti njen spovednik? Ona me ljubi.«

Ko se je po dveh dneh zopet vračal od nje, je obsojal moderne običaje.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

III.

V tridesetem letu.

V dobi tridesetih let zahteva ženska od mladega moža, da jej povrne čast, katero mu je bila žrtvovala; živi le zanj, bavi se z njegovo bodočnostjo, želi mu lepega življenja ter mu je krasi; ona se polori, prosi in zapoveduje, ponižuje se in povzdiguje, ter ve tolažila ob tisočih prilikah, kjer mlado dekle le vzdihuje. Ne glede na vse prednosti svojega stališča se slednjič ženska tridesetih let lahko vede podobno mlademu dekletu, igra lahko vse vloge, je lahko sramežljiva ter se celo lahko olepšuje s kakim trpljenjem.

Najpoglavnejši in najodločnejši korak v življenju ženske je ravno oni, katerega smatra vedno za najneznatnejšega. Omožena ni več svoja, ona je kraljica in sužnja domačega ognjišča. Svetost ženske je nezdružljiva z dolžnostmi in svobodami sveta. Emancipovati ženske se pravi, jih ugonobljati. Ako dajemo tujcu pravico, da vstopa v družinsko sveti-

šče, se-li ne pravi to, da se zročamo njegovi milosti? In če ga je žena povabila, ni li to pregrešek, ali bolje rečeno: začetek pregreška?! Treba je sprejeti to teorijo v vsej njeni strogosti, ali pa opravičevati strasti. Družba na Francoskem se je vedela držati do sedaj le do neke srednje poti; zasmehovala je nesrečo. Kakor so Spartanci pripušali rop in kaznovali le nerodnost. Ženskam je in mora biti mnogo do tega, da so spoštovane, kajti brez spoštovanja bi več ne živele. Tudi je to prvo čutstvo, katero zahtevajo od ljubezni. Najbolj pokvarjena izmed njih zahteva, in sicer pred vsem, če je dala svojo bodočnost, odvezo za minolost, ter skuša pojasniti ljubimcu, da je čast, katero jej bo odrekel svet, zamenjavala z nepremagljivimi blaženostmi. Ni je ženske, katere ne bi prešinjala jedna teh misli, ko sprejema prvič mladega moža, če je z njim sama.

Markiza je prišla v zadrego, ko so jej naznanili gospoda de Vandenesse; a tudi on je postal skoro plašen, vključ zavesti, ki je diplomatu vsikdar, tako rekoč, krinka. Toda kmalu so oživele markizine poteze, s katerimi se ženske navadno skrivajo. Čutstva brzda jo z uljudnostjo.

Tega dvomnega vedenja se poslužujejo ženske, kakor dolgo hočejo; ono je kakor razpote, ki vodi ob enem k spoštovanju,

splošno karakteristiko vladnih namer naj povemo hitro, da vlada bi pač hotela s tem načrtom nekoliko utesniti italijanski službeni jezik, ali nadomestiti ga hoče — z nemščino!

Ves notranji službeni jezik ima biti nemški. Nemški ima biti občevelni jezik med državnimi uradi, izvzemši one na teritoriju kraljestva. Nemščina bodi dopisovalni jezik s centralnimi oblastmi. Nemščina bodi poslovni jezik za vsa prezidijalna opravila na mestništvu v Zadru. Le v posrednih službah se ima prepuščati razumu in izkustvu, da-li naj deloma prihaja do uporabe tudi srbsko-hrvatski jezik. V računarski službi se imajo vsi registri in nakaznice, ki služijo za kontrolo osrednjim oblastim, voditi v nemškem jeziku itd. itd.

Izlasti povdarja načrt tehnične težave, ki so na potu rabi hrvaščine v finančni službi, češ, da ta stroka zahteva terminov, kateri da še ne obstoje v hrvatskem jeziku. Mi bi res hoteli poznati človeka, ki je napisal to bedastočo. V katerem jeziku pa poslujejo finančni uradi na Hrvatskem in v Srbiji? Mari si morajo tudi tam pomagati z nemškimi termini!

Ne, ne, gospod baron Handel — po čudovitosti avstrijskega sistema namestnik v Dalmaciji! Vi niti ne mislite na to, da bi v Dalmaciji na podlagi prava in narave uredili jezikovno vprašanje, ampak, kar hočete doseči je tisti glavni večni cilj avstrijskega sistema: na mesto italijanizacije naj stopi germanizacija! Po tem načrtu bi bili dalmatinski sinovi izključeni iz državnih služeb. Ako bi se ta načrt uresničil, prišlo bi v malo letih do take izdatne infiltracije germanizma, da bi imel ta velik vpliv na javno vzgojo. S tem načrtom bi bil zadan smerten udarec razvoju narodne kulture na obalah adrijskega morja.

S polnim pravom vsklika reški: »Novi list«:

Hannibal ante portas! — ter pozivlja stare naseljnike od Trsta do Spicja, Hrvate, Srbe in Italijane, naj najdejo modus, kako bodo mogli skupnimi in zloženimi silami odbiti ta nemški naval.

Dvojno je možno tu. Ali hoče Koerberjeva vlada zaresno začeti tudi v Dalmaciji s praktičnim uvajanjem nemškega državnega jezika, ali pa imamo tu zopet izgled tiste znane metode Koerberjeve, po kateri hoče jezikovna vprašanja za vlačevati in je v ta namen navlašč došla s takim monstrumom, da ga Hrvatje morajo odkloniti, da torej ostane lepo pri starem!

Če je g. Koerber hotel porabiti to poslednjo finese, v namen, da se jezikovno vprašanje v Dalmaciji ne uredi, potem mu ne moremo priznati niti originalnosti, ker smo na pr. tudi že v Trstu doživeli, da je gospod Venezian predložil tako zakoneko osnovo volilne reforme, o kateri je vedel v naprej, da ne more postati zakon, torej namenom, da ne postane zakon ter da ostane vse lepo pri starem.

Kriza na Ogrskem. Danes došle vesti o sedanjem stanju ogrske krize razdeliti je treba na dva dela: na dunajske in budimpeštanske. Dunajski listi slikajo položaj na Ogrskem v najlepših barvah in so gotovi, da se kriza reši čim prej in na najpovoljnejši način; dočim so budimpeštanski listi ravno nasprotnega mnenja in trdijo, da se Tiszi nikakor ne posreči sestava nove vlade, vsaj ne parlamentarne vlade. Opozicijski listi slikajo Tiszo kakor največje privržence krone in ga imenujejo »cesarskega ptičca«. Niti Andrássy in Szell da ne soglašata s vojaškim programom, katerega je Tisza razvijal v večerajšji seji odseka devetorice. Na njegovi strani da so le takozvani »stari liberalci« t. j. Tiszovi ožji pristaši. Proti Tiszovemu vojaškemu programu da se odločno upre najmanj 40 liberalcev.

»Független Magyar Ország« pravi, da je Tisza vojaški program, katerega je sestavil odsek devetorice, skrčil za polovico. Opozicija da ni bila zadovoljna niti z vsem vojaškim programom odseka devetorice in še manj da bo zadovoljna s polovico tega programa.

Opozicijski listi menijo, da, če tudi Tisza sestavi novo vlado in se predstavi v zbornici, ne bo mogel dolgo ostati na krmilu, ako ne bo hotel razpustiti zbornice. Razpustitveno zbornice v izvenzakonskem stanju pa se upirata tudi Andrássy in Szell.

Položaj na Balkanu. Iz Carigrada poroča se nekaj nenavadnega in neverjetnega: Sultan da nikakor ne bo sprejel razširjen

reformni program od dne 21. oktobra z instrukcijami avstrijskega in ruskega poslanika. Do sedaj smo bili pač vajeni slišati, da Turčiji ne prihaja niti na kraj pameti, da bi izpolnjevala svoje obljube in obveze, storjene s tem, da je v sprejemala tozadevne diplomatske note; v zadnjih časih pa se ni še nikoli slišalo, da bi bila že note same zavrnila. Bržkone je Turčija zavohala kako nespornost za kulise avropske diplomacije, da ima sedaj toliko poguma.

Dočim se je zadnje čase neprestano zatrdjevalo, da se položaj na Balkanu jasni in da bo kmalu konec macedonski ustaji, došla je danes iz Aten vest, po kateri je sklepati, da se pravi krvavi ples na Balkanu še le pripravlja.

Kakor bo našim čitateljem gotovo znano, so bili Albanci in Grki do sedaj na strani Turkov in so naravnost nastopali proti ustašem, ali jih pa vsaj niso podpirali. Znano je nadalje, da je imela Turčija dosedaj svojo najboljšo oporo proti ustašem v albanskih četah.

V Atenu pa se je v minolem tednu vršilo zborovanje, po katerem je soditi, da se na Balkanu v kratkem položaj obrne še mnogo na hujše za Turke. Na tem shodu se je namreč sklenilo, da Albanci in Grki zaprično skupno ustajo proti Turčiji. Vprašanje je sedaj le, da li se naj ustaja zaprično takoj, ali pa naj se počaka do prihoda spomladi.

Seveda ne bo ta albansko-grška ustaja v zvezi z macedonsko ustajo in se bodo Albanci in Grki bojevali na lastni račun, a vendar bodo na ta način neposredno hodili na roko tudi slovanskim ustašem, ker se bo morala Turčija vojskovati na več straneh in ne bo mogla vseh svojih sil koncentrirati proti ustaškim Slovanom.

Kriza v Italiji. Danes došli nemški listi imajo neštevilno ugibanj o sestavljanju novega ministerstva, a v vseh teh ugibanjih ni mogoče dobiti nič pozitivnega. Giolitti je te dni konferiral z raznimi odličnimi politiki in je večerj podrobno poročal kralju o storjenih korakih.

Vse kaže, da se Giolittiju skoro gotovo posreči sestava nove vlade. Zatrjuje se, da Luzzatti postane minister za vnanje stvari. Prve dni krize pa so nekateri listi raznesli vest, da je kralj izrekel Giolittiju željo, naj bi Morin še nadalje ostal minister za vnanje stvari. Na podlagi te izmišljene vesti hoteli so nekateri listi dokazati, da Zanardellijev ministerstvo ni padlo valed izostalega carjevega potovanja v Rim. Sedaj, ko se že ugiblje, kdo da postane novi minister za vnanje stvari, pa del je tudi zadnji dokaz za omenjene trditve.

Tržaške vesti.

Zaroka. Gospod Ivan Knavs, člen znane ugledne rodbine Mankočeve in priden odbornik večih naših društev, se je zaročil s hčerko goriškega rodoljuba in znanega trgovca z lezom, gospoda Frana Hmelaka.

Naše iskrene čestitke rodoljubni dvojici! V avdienci pred cesarjem je bil v sprejet ravatelj tehničnega zavoda v Trstu, Gustav Leudecke.

Pošestčenje. Valed sklepa 21. občnega zbora krajsko-pimorsko-dalmatinskega društva poštarjev in poštinih odpravnikov, ki se je vršil dne 5. vel. travna t. l. v Ljubljani, izročila je dne 26. vinotoka t. l. deputacija tega društva protektorju istega, njeg. visokorodju gospodu dvornemu svetniku in predstojniku c. kr. poštne in brzojavnega ravnateljstva v Trstu, Moricu Felicetti-ju pl. Liebenfels, v priznanje izrednih zaslug, ki si jih je stekel isti za društvo, častno diploma, katero je blagovolil imenovani visokostojni funkcionar prijazno v sprejeti in podariti društvu ob tej priliki v dobrodelne namene znesek 200 K.

Slovenskim starišem. Pišejo nam: Pred letom dni ste bili objavili na tem mestu članek, namenjen (kakor je pričujoči) slovenskim starišem.

Tudi to, tu doli sledeče je namenjeno onim našim starišem, ki govore svojim otrokom v laškem jeziku, da si (v premočnih slučajih) niti sami ne znajo dobro tega jezika.

Zadnje čase smo imeli priliko občevati z več mladeniči, ki so iskali službe, oziroma dela. — Na vprašanje, da li znajo slovenski, so nam odgovorili, da so sicer sinovi slovenskih starišev, a da ne znajo slovenski, ker jih stariši niso naučili!

Drugi so se hoteli vpisati v naša podporni društva z namenom, da bodo (tako so rekli dotičniki): »svoji med svojimi«. — Ker pa niso znali slovenskega jezika, niso bili sprejeti!

Mladeniči pa se niso radi tega jezili na dotična društva, katera imajo zelo tehtnih razlogov, da ne v sprejemajo Neslovanov, ampak so se srdili na svoje stariše, ker jih ti niso naučili svojega materinega jezika! — A pomisliti je, da dandanes ne govore le razlogi narodnega čutstvanja, idejalne ljubezni do svojega jezika, ampak govorijo tudi praktični razlogi, razlogi kruha in bodočnosti otrok za to, da znajo tudi naš jezik!

Ako je že danes ta potreba postala nujna, bo pa v prihodnje še mnogo večja, še nujnejša. Mi smo se začeli uveljavljati in se bomo, po naravnem zakonu vedno bolj. Neizogibna posledica temu pa bo, da se bo toliko v vseh javnih službah v teh krajih, kolikor tudi v trgovini in prometu zahtevalo poznanje našega jezika. Pazite torej, vi slovenski stariši, da ne bodo vaši otroci trpeli radi vaše nespametnosti in da vas ne bodo radi tega preklinjali, ko boste morda že v grobu!

Prvi naj bo vedno in povsod materini jezik, a poleg tega naj se vaši otroci le pridno uče drugih tujih jezikov.

Mi ne branimo učenja tujih jezikov, kakor delajo to naši »dobri« sosedje. Ne, mi celo priporočamo učenje teh jezikov, a materini jezik, to moramo povdarjati, naj bo prvi!

Glejte drugorodec, kako oni skrbijo, da se njih otroci uče najprej svojega jezika! — Ako pa vsi narodi uvidjajo tudi praktično potrebo poznavanja svojega jezika, čemu naj bi potem ravno mi Slovenci delali izjemo in tako raznarodovali svojo kri ter jo silili v morje tujinstva?!

Bodimo ponosni na svoj lep materini jezik in skrbimo, da se bo tudi naša mladina ponašala in se okoriščala ž njim!

Slovenski stariši naj nikdar ne pozabijo svojih narodnih dolžnosti, ki se vrhu tega pokrivajo s koristjo otrok. Ako se to zgodi, nam ne bo treba več pisati takih prežalostnih opominov.

V opozorjenju redarstveni oblasti. V lokalnih listih čitamo, da je 21-letni zidar M. L. predinočnim v ulici Rossetti s silo potegnil neki gospej zapestnico z roke in ubežal. Toda redarji so ga kmalu ujeli, da malopridnež dobi, kar je zaslužil. Mi pa doznajemo, da je isti človek malo pred tem napadom v ulici Rossetti v sosednji ulici Porta — na klanec poleg dvorca Dante — izvršil še drug kazniv čin, ki je silno ogorčil prebivalce sosednjih hiš, ki so tudi tekli za nesramnežem, a ga niso mogli dohiteti. Ko se je jelo mračiti, je šla služkinja gospoda R. navzgor po klanec proti domu. Tu jo je isti L. prišakoval in jej je jel, brez vsakega povoda, trgtati obleko na životu in jo je potem treščil ob zid s tako silo, da je močno krvavela v obrazu. Ta dogodek je prebivalec ulice Porta — izlasti na klanec nad ulico Rossetti — v povod, da opozore redarstveno oblast na oni klanec, ki je samotni in jako pripraven za take napade. — Ženske se že kar boje iz hiše, čim je nastopil mrak. Zato prosijo prebivalci redarstveno ravnateljstvo, naj daje čim izdatneje nadzorovati ta klanec, kar je sedaj možno, ker je v bližini (v ulici Rossetti) nameščena stražnica redarjev.

Tudi bi bilo nujno potrebno, ako bi se naš prelatni magistrat spomnil te ulice, kajti neodpustno je, da se vso ulico od dvorca Dante naprej pušča v egipčovski temi. Vsaj ena svetiljka naj bi se priredila višje gori. Sedanja tema je najugodnejša v skrivališče za ljudi, ki nimajo dobrih namenov. — Malo varstva so tudi v onem delu občine vredni — davkoplačevalci.

Zakaj tako? C. kr. redarstveno ravnateljstvo je bilo med prvimi c. kr. uradi v Trstu, ki je dalo v svojem novem posloppju prirediti trojezične nadpise. Da si je na teh nadpisih slovenščina na zadnjem mestu (morala bi biti vsaj na drugem!) smo mi vendar videli v tem koraku rahlo znamenje za navstavlje spoznanje krivice, ki je v tem, da se je dosedaj popolnoma preziral naš jezik.

V takem mnenju smo se nadejali, da bodo temu prvemu koraku sledili polagoma vsi c. kr. uradi, posebno pa smo se nadejali, da isto c. kr. redarstveno ravnateljstvo na vseh podrejenih mu uradih izvede to, kar se mu je na glavnem uradu videlo potrebno, primerno in — pravično. Ali, žal, motili smo se temeljito.

Isto c. kr. redarstveno ravnateljstvo je te dni odprlo redarstveno postajo v starem mestu. Nad tem inspektoratom je priredilo tudi nadpis, ki je v samolaskem jeziku! Zakaj tako?!

Nadaljna politična aretovanja. Razun večerj omenjenega političnega aretovanja Petra Caučicha, izvršili ste se večerj in predvečerajšnjem še sledeči dve:

Predinoči, ob 7. uri zvečer došla sta dva policijska agenta v prvo nadstropje hiše št. 1 v ulici della Guardia, na stanovanje učitelja Angelja Scocechi. Ko jima je njegova mati zatrdila, da Scocechija ni doma, sta odšla, a se povrnila čez pol ure ter preiskala vse stanovanje in si prisvojila vse spise in tiskovine. Med tem prišel je domov učitelj Scocechi, katerega sta policijska agenta pozvala, da jima je sledil na policijo.

Včeraj ob 6. uri zjutraj pa sta dva policijska agenta prišla na stanovanje učitelja Alda Grego ta (v ulici Giulia št. 27), kjer sta istotako, kakor pri Scocechiju vse preiskala in odnesla seboj vse spise in tiskovine. Slednjič sta Gregotu sledila v šolo in preiskala tam tudi njegov pult, na kar sta ga odvela seboj na policijo.

Društvo slovenskih in hrvatskih dijakov upodabljaajočih umetnosti »Vesna« na Dunaju razpisuje tole nagrado:

1. Odbor dijaškega umetniškega društva »Vesna« na Dunaju razpisuje K 52 nagrade za šestero najboljših umetniških razglednic. Ta nagrada se razdeli tako, da se izplača za najboljši načrt K 20, ostalih K 32 se razdeli v primerno manjših svotah med ostalih pet načrtov. — 2. Glede snovi ne stavlja odbor nikakih mej, zahteva pa, da se izdelajo slike v slovenskem ali hrvatskem narodnem duhu. — 3. Načrti v 2-kratni veličini navadne dopisnice naj bodo izdelani v priprosti moderni tehniki v treh barvah, vstevši barvo papirja. — 4. Pravico konkuriranja imajo le redni in izredni člani društva »Vesna« na Dunaju. (Reden člen more postati vsak dijak upodabljaajoče umetnosti na Dunaju; vstopnina in semestralni prispevek po K 2. Izredni člani postanejo vsi oni dijaki upodabljaajoče umetnosti, ki žive izven Dunaja. Ti plačajo vstopnino in semestralnega prispevka po K 1.) — 5. Vsi načrti naj se pošljejo frankovani do 21. listopada na društveni naslov: III. Rennweg št. 1. — Richter Restauration. — Vsak umetnik naj priloži svoje ime in imea poslanih razglednic, katerih število je neomejeno, v zaprti kovrti.

Odbor društva »Vesna«: Aleksander Šantel, Svetoslav M. Peruzzi, t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi priredi svoj III. redni občni zbor za letni tečaj dne 31. vinotoka t. l. ob 7. uri in pol zvečer v prostorih Pavličkove restavracije, Praga II. namesti št. 27.

Darovi povodom vinske pokašnje pri sv. Ivanu. Ker se niso mogli udeležiti »Vinske pokašnje« pri sv. Ivanu, so podarili še nastopni: g. Linčič dr. Trudnova 5 K, g. Miloš Pahor 1 K. — Vstopnino so preplačali: g. Goljevšček 5 K, g. Stanko »križen tolar«. Rodbina Trobeca je podarila 2 steklenici belega vina. Ti darovi niso bili prijavljeni po pomoti, kar naj nam č. g. darovalke oziroma darovalci oprostite dobrohotno. Presrečna hvala vsem!

Iz-pred naših sodišč. Smolár. 22-letni Josip Mlekuž dospel je meseca septembra t. l. v naše mesto, da bi kakor dobrovoljec vstopil k vojakom. Ker so ga pa dne 24. septembra zvečer našli redarji brez dokumentov, odvedli so ga v zapor, kjer je čakal 15 dni, ne da bi bil zaslúšan. Ko je bil že sit tega 15-dnevnega zavora, pristopil je dne 9. t. m. k oknu sobe, v kateri je bil zaprt z 12 drugimi jetniki, in vprašal na hodniku nahajajočega se redarja, da-li bi mu bilo mogoče govoriti s kakim komisarjem. Zanikalni redarjev odgovor je Mlekuža tako razjezil, da je spregovoril sledeče besede: »Bolje bi bil storil, da bi šel služiti Čiganom, nego da sem prišel v Trst služiti ...« Tu je imenoval načelnika države. Vled tega izraza bil je Mlekuž tožen radi žaljenja Nj. Velikanstva in je bil večerj pred tukajšnjim deželnim sodiščem spoznan krivim in obsojen na trimesečno težko ječo, pojstreno z jednim postom na mesec.

Maščevanje tovarišev. K trgovcu z jestvinami Josipu Debiasio prišla sta neke nedelje Julij Tommasini in Ivan Gerdol ter sta mu pripovedovala, da njegov, Debiasiov, trgovski pomočnik 20-letni Va-

lentin Moschion odnaša vsak dan iz prodajnice domov kavo in druge stvari. Debasio je valed tega ovadil Moschiona državnemu pravdnstvu in včeraj se je proti slednjemu pred tukajšnjim deželnim sodiščem vršila kazenska obravnava. Moschion je na razpravi izjavil, da sta ga Tommasini in Gerdol ovadila iz maščevanja, ker je prodal Gerdolu par čevljev, a potem, ko jih je Gerdol rabil že en teden, ni jih hotel plačati. Sodni dvor je Moschiona spoznal krivim prestopka tatvine, a ker se vrednost ukradenega blaga ni mogla niti približno določiti, obsodil je obtoženca le na 14-dnevni strogi zapor.

Radi oškodovanja okrajne bolniške blagajne. 38-letni Jurij Lorenzon je svoječasno vsprejel v svojo službo na delo Nikolaja Rogiča, a ga ni takoj prijavil okrajni bolniški blagajni. Nekoliko dni potem je Rogič oboletel in Lorenzon ga je prosil, naj ne gre takoj po podporo v bolniško blagajno, ker ga ni še prijavil. Na to je Lorenzon naznanil bolniški blagajni, da je Rogič istega dne vstopil pri njem na delo, še le naslednjega dne pa se je Rogič prijavil bolnim in je tekem svoje bolezni dobil od bolniške blagajne nad 90 kron podpore. Bolniška blagajna je dozvala o tem nepravilnem postopanju in je Lorenzona ovadila. Včeraj se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem proti Lorenzonu vršila kazenska razprava in je bil isti obsojen na tritedenski zapor, poostren z jednim postom. Lorenzon je proti tej razsodbi uložil pritožbo ničnosti.

Sodnemu dvoru je predsedoval svetovalec Petronio; sodniki so bili svet. Mosche, Cazzafura in Rismondo na prvih dveh razpravah, na tretji pa je svetov. Rismonda zamenjal svet. Pedersalli. Državno pravdnstvo je zastopal dr. Pangrazi; obrambo na prvih dveh razpravah dr. Nobile, na zadnji pa dr. Coduri.

Drobna tržaška kronika. — V gostilni se je zastrupil 54-letni brivec Alojzij Lutmann. Možu se menda ni najbolje godilo. Svojo brivnico je imel na Greti. Sinoči je bil šel v neko bližajo gostilno. Naenkrat je primešal vinu neke brezbarvne tekočine, na kar je kmalu obledel in se prijel za prsa v bolečinah. Navzoči so ga prenesli v njegovo brivnico, kjer je kmalu umrl.

— Istotako je sam storil konec svojemu življenju 33-letni konjederčev hlapec Alojzij Specagna. Ta pa se je obesil v neki konjederčevi klavnici.

— 22-letni Karol F. in 19-letna K. B. sta fiao živela, ne da bi se mučila z delom. Ali njiju nesreča je bila, da je redarstveni oficijal Titz zasledil vir njiju dohodkov. Predstavljala sta se v raznih trgovinah s ponarejenimi pismi, v katerih so namišljeni naročniki zahtevali to ali ono blago, katero sta potem prodajala. Za sedaj je seveda konec tej trgovinski manipulaciji.

— Podobna navihanka je neka dosedaj nepoznana in nezasačena »gospa«. Ista se je zglasila v Štrukeljovi trgovini v ulici sv. Katarine, kjer je »nakupila« blaga za 47 kron in naročila, naj jej pošljejo kupljeno blago na »nje« stanovanje v ulici Acquadotto št. 7. Trgovci je seveda ustregel temu naročilu. Ko pa je pozneje poslal po denar, je izvedel, da je gospa najela sobo le za toliko časa, da je prejela blago. Čim se je to zgodilo, je izginila brez sledi.

— Trgovcu z obuvalom Michelstalterju na borznem trgu je v zadnje čase skoraj vsaki dan zmanjkaval po kak par obuvale. Njega sum se je kmalu obrnil na 18-letnega agenta Mojzesa Barucha, ali vzlic vsej pažnji ni mogel zalotiti istega na činu. Potem je vzel stvar v roke oficijal Titz in — z dobrim uspehom. Postavil se je bil ob vrata prodajalnice in ko je Baruch zopet nekega večera izišel iz iste, ga je redarstveni organ povabil uljudno, naj mu sledi na policijo. Tam so ga preiskali in so res našli pri njem par ženskih čevljev, vrednih 15 kron. Agent je sicer tajil kakor je vedel in znal, ali nadaljnja poizvedovanja so pokazala tudi, kje je Baruch prodal že več parov čevljev iz trgovine Michelstalter. Ostalo si lahko mislijo čitatelji sami.

56044 vreč kave je dospela včeraj v naše pristanišče iz Santos, Rio Janeiro z Lloydovim parnikom »Istria«. Kava je namenjena za tukajšnji trg.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 10.0, ob 2. uri popoldne 16.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763.8 — Danes plima ob 5.49 predp. in ob 3.12 pop.; oseka ob 13.58 predpoldne in ob 10.35 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

Iz Nabrežine nam pišejo: Vsaj nekaterim čitateljem »Edinosti« bo gotovo še v spominu, kako smo prosili pred par leti, da se na čakalnicah, blagajni itd. nabrežinske postaje dostavijo nemškimi in italijanskimi tudi slovenski napisi, kar bi odgovarjalo zahtevi najnavadnejše pravičnosti in vsemu potujočemu slovenskemu prebivalstvu.

Prošnjo je bilo ušlo nabrežinsko županatu na direkcijo južne železnice. A glej: do danes še ni nobene rešitve! Morda nam je bivši načelnik postaje kaj nasprotoval; kajti o njem je bilo znano, da ni poseben prijatelj Slovencev. Ni izključeno, da je mož poročal direkciji v zmislu, kakor da je prebivalstvo na Krasu italijanske narodnosti, da so torej slovenski napisi nepotrebni!

Zato menim, da je sedanjemu novemu županstvu v dolžnost, da zopet podreza stvar in povpraša direkcijo, ali ne bi bil že čas, po 3 letih, da nam ista reši omenjeno prošnjo?!

Nadalje sem opazil, da se v tobakarni postaje prodajajo sami nemški in italijanski časopisi ter tudi užigalice »Legazione nazionale«. Vprašujem: je-li se vozijo preko nabrežinske postaje sami Nemci in Italijani? Ali pa ima dotična prodajalica več simpatije do Nemcev in Italijanov?!

Še nekaj! Prihajanje in odhajanje vlakov izklicuje se na naši nabrežinski postaji največ le v nemškem in italijanskem jeziku. Kako je to? Ali ni zapovedano dotičnim organom, da morajo izklicavati tudi v slov. jeziku?

Ker je g. sedanji načelnik postaje naš rojak, ter je že precej časa na tukajšnji postaji, gotovo tudi že dobro pozna lokalne razmere. Naprošen je torej najuljudnejše, da stori enkrat konec takemu žaljenju slovenskega ljudstva in njegovega jezika ter da podpira naše zahteve in želje, kolikor je v njegovi moči!

× **Beseda na različne adrese za naša prava.** Iz okraja koperskega smo prejeli: V »Edinosti« št. 238 od 20. t. m. ste pokazali, kako državni uradniki v Kopru umejo tirati obstrukcije proti slovenskemu jeziku. Uverjeni bodite gospod uradnik, da je gola žalostna resnica, da se morajo ubogi prebivalci okraja koperskega — v kolikor so slovenske narodnosti, a to so po ogromni večini — sami boriti za mrvo prava svojemu jeziku. Ali vzrok temu ni samo v zlohotnosti državnih uradnikov, ampak tudi drugje — mejami! Nekateri naši občinski glavarji so tudi, ki v svojem hlapčevstvu do okrajnega glavarja Schaffenhauerja dajajo potuho nasprotnikom našega jezika po državnih službah. Če bi naša občinska glavarstva do sledno in brez vsakega ozira odklanjala vsaki neslovenski spis, došel jim od državnih oblasti v Kopru, gotovo ne bi bilo potrebno, da morajo posamičniki vojevati težko borbo, ki jim donša mnogo neprijetnosti in čisto tudi škode.

Dokažem Vam lahko, kako naši občinski možje brez prigovora vsprejemajo italijanske pobotnice, opomine, plačilne naloge itd. od državnih uradov in izlasti tudi od urada za odmerjanje pristojbin v Trstu, ter namenjene posamičnim davkoplačevalcem.

No, za danes nočem na nikogar pokazati s prstom. — Pozivljam pa občinske in župne urade, naj odločno zavračajo vsaki jim došli spis, sestavljen v tujem jeziku, ker drugače bomo siljevali, da pridemo na dan z imeni onih, ki se zagrežajo proti svoji narodni dolžnosti. Kdor v takih časih ni energičen, ta je — hoté ali nehoté — zavaznik sovražnikom našega naroda!

Župane, ki so zasikerni in maslomarni v brambi narodnih pravic, bo dobro kazati svetu že zato, da se bo narod o prihodnjih volitvah znal ravnati.

Če bi vsakdo nas in še bi posebej naša županstva župni uradi itd. vršili svojo dolžnost, kakor so dolžni, gotovo ne bi trebalo našim zastopnikom v dež. zboru tako ljuto boriti se za prava našega jezika, ker bi vsprlo naše vseobče in neizprosno odločnosti tudi državna oblast morala malec drugače govoriti z oholimi signori! Če bi bili mi dovolj odločni in zavedni, ne bi bili naši vrli poslanci izloženi takim brutalnim zasramovanjem od strani laške sodrge na ga'eriji dež. zbora. — Italijanski poslanci pa, ki so te dni lagali v deželnem zboru, da je prebivalstvo že »do grla sito rogoviljenj« hrvatskih in slo-

venskih poslancev, naj vzamejo na znanje, da mi odobrujemo odločni nastop naših poslancev in da smo izlasti hvaležni vrlemu dru. Laginji, na tem, da je takotemeljito pojasnil signorom stališče. — Naše poslance prosimo: le naprej — skozi! Barikada, ki so jo zgradili signori ob sodelovanju naše predivne vlade proti pravici našega jezika — ta barikada mora pasti!!

× **Sadjarско društvo za komenski okraj v Komnu** vabi svoje ude na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 8. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v tukajšnji šoli. — Na dnevnem redu je: 1. Poročilo predsednika. 2. Potrjenje računa. 3. Volitev novega odbora za triletno dobo. 4. Služajnosti.

Ker se istega dne tudi razdelé cepljena sadna drevesa brezplačno med ude, pričakuje se polnoštevilne vdeležbe. Udje, ki niso še plačali udnine (1 K) za l. 1903, naj poravnajo svoj dolg do 8. novembra, sicer bodo izbrisani iz društva.

Odbor.

Vesti iz Kranjske.

* **»Sokol« v Ljubljani** je izdal svoje poročilo za društveno dobo od 1. januarja 1900 do 31. decembra 1902. Poročilo podaja sliko življenja in delovanja ljubljanskega »Sokola« v času, ko sta se v njem borili dve struji — stara in mlada — za premoč in je končno zmaga mlada, čila nova struja, ki je dala »Sokolu« novo smer, zapopadeno v geslu: »Bodi Slovenec, bodi mož, bodi silen po telesu in duhu«.

Iz načelnikovega poročila je posneti, da se je v društvu jela gojiti racijonalna telovadba in da je vsepovsod vzraslo zanjo splošno zanimanje. Vrste navdušenih telovadcev se vedno množé. Statistični izkaz telovadnega obiska v minolem letu kaže udeležbe s strani mlajših telovadcev 2020, s strani starejših 1252 in s strani sokolskega naraščaja 1326, kar so vsekakor imponujoča števila. »Sokol« šteje 376 izvršujočih in podpornih ter 26 častnih členov. Da si je to število razmeroma veliko, vendar bi bilo lahko še izdatno večje, ako bi vsak Slovenec smatral za svojo častno dolžnost, pristopiti društvu, ki je kakor ognjišče slovenske in slovanske ideje največjega pomena za Slovenstvo.

* **Za Vegov spomenik.** Vojno ministerstvo je dovolilo odboru za Vegov spomenik v Moravčah, da sme tudi med vojaštvom nabirati prispevkov, da se postavi temu odličnemu junaku in učenjaku dostojen monument in v to svrhu prirejati tudi vojaške koncerte.

Vesti iz Štajerske.

— **Šilčica iz Celja.** Nemški gimnazijci si dovoljujejo tudi to — zabavo, da nadlegujejo po ulicah mirne pasante. Izlasti preže na meščane slovenske narodnosti. Gorje njim, ako bi se slovenski dijaki tako vedli! To bi bilo konference, karcarjev in izključenj! Ali nemškimi dijakom je menda vse dovoljeno, kakor je vse dovoljeno celjski poulični sodrgi. In to je dosledno, saj ni mnogo rezlike med enim in drugim, kar se dostaje posurovjenja. Temu pa se ni čuditi, ako učiteljsko osebje rado zapira obe očesi za vsako nesramnost nemških dijakov. — Ali končno si bo moralo — bi rekli mi — občinstvo samo pomagati nasproti tem f.n.talinom.

— **Kdo priliva nemškim drevesom na slovenskih tleh?** V slovenskih Trbovljah imajo nemško društvo »Trifaler Sängerbund«. Steber temu društvu pa so — slovenski učitelji. — Pevovodja društva je Slovenec, a njegov usmrtilec — tudi Slovenec. Eden se pše za Volce, drugi za Hribarja. Poslednji je došel iz Kranjske. Tako vsepa v Slovenih »nemštvo«. Nemškemu drevesu prilivajo Slovenci, sicer bi moralo vsahniti.

Brzjavna poročila.

Nova paroplovna družba v Trstu. DUNAJ 28. (B.) »Wiener Zeitung« javlja: Miniserski predsednik kakor vod telj ministerstva za notranje stvari je v sporazumljevanju z ministerstvi za finance in trgovino podelil tvrdki brata Co ulieh v Trstu dovoljenje za osnutje delniške družbe »Združena avstrijska paroplovna delniška družba« (oprejš Austro-Americana«, po italijanski: »Unione austriaca di navigazione già Austro-americana

& Fratelli Cosulich, società anonima« s sedežem v Trstu.

Atentat na guvernerja v Tiflisu.

PETROGRAD 28. (B) Iz Tiflisa javljajo: Ko se je guverner, knez Poličin, s soprogo vračal dne 14. t. m. popoldne s sprehoda v okolici mesta, so trije moške napadli njegovo ekipo. J eden njih je ranil kneza z bodalom na glavo, druga dva pa sta skušala potegniti ga iz kočije. Rane niso nevarne. Napadalec je policija zasledovala in ga slednjič usmrtila vstrelivši vanj.

Nadomestna deželnozborna volitev v češkem veleposestvu.

PRAGA 28. (B) Fideikomisno veleposestvo je izvolilo na današnji dopolnilni volitvi v deželni zbor z vsemi 14 glasovi okrajnega glavarja grofa Josipa Wallisa (konservativca) deželnim posancem.

Štrajk v Bilbao.

BILBAO 28. (B.) Vse kategorije delavcev so se pridružile štrajku. Število štrajkujočih znaša 40.000. Promet na železnici in na tramvaju je pretrgan. Štrajkovci so skušali zaustaviti delo tudi v plinarnah, ali te so čuvane od konjice. Vozove, ki so bili v prometu, so štrajkovci pozdravljali s klici: »Smrt buržoazijcem, doli s tirani!« ter so štrajkovci obmetavali te vozove s kamenjem. Redarstvo je streljalo, na kar so štrajkovci tudi streljali. 6 oseb je bilo ranjenih. — Na klub posestnikov rudnikov so štrajkovci navalili. Inozemske tovarne so razobesile narodne zastave. Tudi nakladanje blaga na ladije so štrajkovci preprečili. Operacije na borzi so suspendirane. — Vsled proglašanja obsednega stanja sta došla semkaj dva pešpolka in mnogo orožnikov.

Časopisi so nehali izhajati. Prodajalnice so zaprte.

Ruski minister Lamsdorf v Parizu.

PARIZ 28. (B.) Ruski minister za vnanje stvari, grof Lamsdorf je danes zjutraj došel semkaj in sta ga vprejela na kolo dvoru minister za vnanje stvari, Delcaesé in ruski poslanik. Zbrana množica je pozdravljala grofa Lamsdorfa s klici: »Živela Rusija!«

Dogodki na Balkanu.

CARIGRAD 28. (B.) — Ravnateljstvo vstočne železnice se je pritožilo pri ministru za gradbe radi dinamičnega atentata na solumsko žrto, izvršenega prednoči med postajama Geogeli in Mirovče. Atentat je povzročil le malo škode. Ravnateljstvo se pritožuje, da je rečena žrta premalo nadzorovana ter zahteva izdatnejše nadzorovanje, ker bi se sicer nočni promet moral opustiti. — Minister je obljubil, da bo tej zahtevi ustreženo.

CARIGRAD 28. (B.) Zapričeto razoroženje je sistirano, kar je pripisovati prvemu utisu reformnih zahtev. Pričakovati pa je, da se bo razoroženje nadaljevalo.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN ŠODNIK.
Lastnik konsorcijske lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcijske lista »Edinost« v Trstu.

Osel se je izgubil včeraj. Kdor ga najde, naj ga privede v ulico de' Ereno št. 121, kjer vdobi tudi primerno darilo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznano
tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)
vpisane zadruga z omejenim poročtvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se uporablja v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, zaderni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslojpe).
Cene, da se ni bati nikake konkurenca.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Ilustrovan oslik brezplačno in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premoženje pritožnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.

Kdor

se želi udeležiti z malo denarno svoto

od nekaj kron

nekemu dobremu uspevajočemu od države zajamčenemu podjetju naj zahteva

uraden prospect

Pošilja ga franco in brezplačno

Samuel Heckscher senr.
bančna poslovilnica v HAMBURGU.

Ravnokar je izšla v zalogi

J. Blasnik nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za prestopno leto 1904, ki ima 366 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

Blasnikova „Velika Pratika“, ktero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edinole prava, starodavna „Pratika“, ktero je mnogo let skrbno urejal rajni prvobornik Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podoben Sr. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravilno!!!

„Velika Pratika“ stane 24 v.

FILIJALKA

BANKA UNION

V TRSTU

se peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun, ter se obrestuje:

Vrednostne papirje:
po 2¹/₂ % na 3 mesecev
3 % na 6 mesecev
3¹/₂ % na 1 leto

Napoleone:
po 2¹/₂ % na 6 mesecev
3 % na 1 leto

b) Za giro-conto daje 2¹/₂ % do vsakega zneske izplačuje se do 40.000 K a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldnasko porzo. Padrla se dajejo v posebni uložni knjižici.

c) Zračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur.

Sprejema za svoje conto-currentiste inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

A. Thierry-ja pravo stolistno mazilo

je najjačje mazilo, ki z korenito uporabo blaži bolečine, jih hitro zdravi ter odpravlja vse prirasle izrastke na človeškem životu. Je za hribolazce, kolesarje, jezdece neobhodno potrebno. Po pošti franko 2 lončka K 3.50.

Lekarna „Pri angelju varhu“ A. THIERRY-ja v Pregadi pri Rogatecu Sauerbrunn.

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na lončku utisnjeno varnostno znamko. Priporoča se jemati to mazilo vedno za vsak slučaj na potovanja.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli
CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode črna, angleška po gld 3.20, rumena, po gld. 3.50 Specijaliteta obuval za dečke.	Obuvala za gospe. črni ali rumena, angleška po gld. 3.30 nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80 Naročbe po meri.
---	---

== CENE NIZKE. ==

ZALOGA USNJA

— TRST —
Piazza Nuova št. 1. M. MADRIZ
— TRST —

Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu- in inozemskih tovarn. Tovarna nadplavov ter vseh predmetov te stroke.

Ugodne cene.

Zlatar

DRAGOTIN VEKJET
(C. Vecchiet).

TRST. — Corso št. 47. — TRST.

Priporoča svojo na novo stvorjeno prodajalnico zlatnine, srebrnine in žepnih ur. — Sprejema vsakovrstne poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur. Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

ALL' UNIVERSO
TRST. - Ulica delle Poste št. 1. - TRST.

Velikanski izbor obleke za moške in otroke, površnje suknje, itd. Loden. Velika množina hlač od močnega sukna od gld. 2.50 do 2.—. Hlače od bombaža za delavce. — Blago za obleke po meri.

Rudolf Aleks. Varbinek

zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje
(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Andemo de Franz.

V dobroznani gostilni »Andemo de Franz« v ulici Geppa št. 16.

se toči:

fino vipavsko belo	po 40 nč.
za na dom	36
istarski teran I. vrste	36
za na dom	32
nad 10 litrov	28
dalmatinsko I. vrste	36
za na dom	32
nad 10 litrov	28

Priporoča se krčmarjem in trgovcem za prodajo na debelo, slavnemu občinstvu pa za mnogobrojni obisk. Na razpolgo so vedno topla in mrzla jedila. Krčma je odprta vsak večer do polnoči.

Udani
Josip Furlan,
krčmar.

Dve hiši na prodaj

z nekoliko zemljišča v bližini mesta več povč upravništvo »EDINOSTI«.

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA
Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umešane od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bod si glede cene ali kakovosti blaga.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stofla. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica della Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor sten-skih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Išče se krčma. Ali vinotoč z dekretom. Kupi se tudi samo dekret. Pojasnila daje g. Kravos ulica Molin piccolo št. 1 f.

Lekarna Piccoli, pri angelju.
Gosp. **Lekarnar Piccoli**
Ljubljana.

Vaše železnato vino sem uporabljal z izvrstnim vepehom pri moji soprogi, katera je dolgo časa nezdrava. Prosim Vas, da mi določite po pošti še šest steklenic zgoraj imenovanega vina.

Dr. E. Färber
c. in kr. stabni zdravnik.
V GORICI, dne 16. junija 1901.

Razprodaja se v lekarnah v Trstu, Istri, Dalmaciji, Primorskem, Gorškem in Tolminskem po K 2.40 steklenica.

Kranjski redilni prašek za prešiče

Doktor pl. Trnkoczyja krmilno in varstveno sredstvo se pomeša s krmom pa tudi s pujskom. 1 zavitek za 50 stotnik zadostuje za mesec. Na prodaj pri trgovcih: po pošti 5 zavikov iz glavne zaloge **Lekarne Trnkoczy, Ljubljana.** Zahvalno pismo tudi uradno poverjena dobavajo vsaki dan. Največje priznanje London 1903 „GRAND PRIX“!

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital **K 1.000.000**

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Fromese izdaja k vsakemu šrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predjume na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. **Bor-na naročila.**

Podružnica v Spljetu (Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzidga.

Promet s čeki in nakaznicami.